

Kirsty Williams AS
Y Gweinidog Addysg

4 Awst 2020

Annwyl Kirsty

Y Bil Cwricwlwm ac Asesu (Cymru)

Diolch am dderbyn ein gwahoddiad i gyfarfod y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad ar 5 Hydref 2020 i drafod y gwaith o graffu ar y Bil Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) yng Nghyfnod 1.

Cyn y sesiwn dystiolaeth honno, byddem yn ddiolchgar o gael eich ymateb i'r cwestiynau a nodir isod, a hynny erbyn dydd Gwener 18 Medi 2020.

Hawliau dynol

1. A ydych yn fodlon bod y Bil yn ei gyfanrwydd yn gydnaws â'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol?
2. Nid oes unrhyw ddarpariaeth yn y Bil i rieni allu tynnu eu plant allan o wersi Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg neu wersi Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb. A ydych yn fodlon bod hyn yn gydnaws â hawl rhieni i sicrhau bod eu hargyhoeddiadau crefyddol ac athronyddol yn cael eu parchu o dan Brotocol 1 Erthygl 2 (yr hawl i addysg) a'u hawl i ryddid meddwl, cydwybod a chrefydd o dan Erthygl 9 o'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol?
3. Pa fesurau diogelwch a geir yn y Bil (neu'n ehangach) i geisio sicrhau bod cwricwla Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg ac Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb –
 - a) yn cael eu cynllunio mewn ffordd sy'n wrthrychol, yn feirniadol ac yn blwraliaethol, a
 - b) yn cael eu cyflwyno mewn modd gwrthrychol, beirniadol a phlwraliaethol,gan gydymffurfio â hawliau'r Confensiwn drwy hynny?
4. Mae'r Bil yn trin ysgolion sydd â chymeriad crefyddol yn wahanol i'r rhai nad oes ganddynt gymeriad crefyddol, wrth iddynt gynllunio eu cwricwlwm a'i weithredu, yn y modd y mae'n cwmpasu'r elfen orfodol Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg.
 - a) Beth yw'r cyfiawnhad dros hyn?
 - b) A ydych yn fodlon nad yw hyn yn codi unrhyw faterion hawliau dynol?

Senedd Cymru

Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN

 SeneddDCC@senedd.cymru

 0300 200 6565

Welsh Parliament

Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN

 SeneddLJC@senedd.wales

 0300 200 6565

Darpariaethau'r Bil

5. Mae adrannau 6 i 8 o'r Bil yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru baratoi codau sy'n ymwneud â Beth sy'n Bwysig, Cynnydd ac Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb, y mae'n rhaid i unrhyw gwricwlwm a weithredir ar gyfer dysgwyr gadw atynt. Bydd llawer o fanylion y cwricwlwm wedi'u cynnwys yn y codau hyn. A allwch egluro pam mae'r codau'n ddarostyngedig i'r weithdrefn negyddol yn hytrach na'r weithdrefn gadarnhaol?

6. Mae adran 72(6) o'r Bil yn caniatáu i ymgynghoriadau ar y codau, sy'n ofynnol o dan adran 72(2)(a), gael eu cynnal cyn y daw adran 72 i rym. A ydych yn bwriadu defnyddio'r ddarpariaeth hon?

7. Mae adran 17(a) o'r Bil yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau ynghylch y camau y mae'n rhaid i ysgol neu leoliad eu cymryd cyn mabwysiadu cwricwlwm. Mae adran 17(c) yn darparu pŵer i nodi amgylchiadau ychwanegol pan fo'n rhaid diwygio cwricwlwm. Mae'r Datganiad o Fwriad Polisi yn cadarnhau nad yw Gweinidogion Cymru yn bwriadu defnyddio'r pwerau hyn ac yn nodi bod Llywodraeth Cymru yn credu bod "*darpariaeth ddigonol ar wyneb y Bil mewn perthynas â'r materion hyn*". O ystyried eich bod yn credu bod darpariaeth ddigonol ar wyneb y Bil, a allwch gadarnhau pam fod angen y pwerau yn adran 17(a) ac (c)?

8. Mae adran 25(1) o'r Bil yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau ar ofynion cwricwlwm ychwanegol i ddysgwyr ym mlynnyddoedd ysgol 10 ac 11. Mae'r Datganiad o Fwriad Polisi yn nodi y gellid defnyddio'r pŵer i fynnu bod ysgolion yn darparu cwrs astudio penodol pe na bai'r cwricwlwm yn ddigon eang a chytbwys.

- a) Pe bai rhai ysgolion yn cynnig cwricwlwm cul i ddysgwyr ym mlynnyddoedd 10 ac 11, gallai fod yn rhy hwyr i'r dysgwyr hynny erbyn i'r mater gael ei ddwyn i sylw'r Gweinidog a bod unrhyw reoliadau wedi'u gwneud. Am y rheswm hwnnw, pa ystyriaeth a roddwyd i roi gofynion o'r fath ar wyneb y Bil?
- b) Mae rheoliadau o dan adran 5 o'r Bil sy'n ymwneud ag agweddau gorfodol ar y cwricwlwm yn ddarostyngedig i'r weithdrefn gadarnhaol. A allwch gadarnhau pam yr ystyrir bod y weithdrefn negyddol yn briodol ar gyfer rheoliadau a wneir o dan adran 25(1)?

9. Mae adran 26 o'r Bil yn galluogi penaethiaid a chyrrff llywodraethu ysgolion a gynhelir a meithrinfeydd a gynhelir i ddatgymhwysu Saesneg fel elfen orfodol o'r cwricwlwm hyd at 7 oed, os gwneir hynny er mwyn datblygu neu gynnal lefelau rhuglder disgyblion yn y Gymraeg. A allwch gadarnhau a oes angen i bennaethiaid a chyrrff llywodraethu wneud unrhyw benderfyniad ar y cyd a beth fydd yn digwydd os bydd anghytundeb rhyngddynt?

10. Mae adran 34 o'r Bil yn nodi'r wybodaeth y mae'n rhaid i bennaeth ei darparu pan wneir penderfyniad o dan adran 33 i beidio â gweithredu cwrs astudio a ddewiswyd gan ddisgybl. Mae adran 34(5) yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud darpariaeth bellach drwy reoliadau. Mae'r Datganiad o Fwriad Polisi yn darparu y caiff rheoliadau ymdrin â materion fel terfynau amser neu weithdrefnau, ond na fwriedir gwneud rheoliadau i ddechrau gan fod digon o wybodaeth ar wyneb y Bil. Nid oes unrhyw wybodaeth ar wyneb y Bil ynghylch terfynau amser neu weithdrefnau. O ystyried y bydd hyn yn effeithio ar ddisgyblion sy'n dechrau eu harholiadau TGAU, sy'n golygu y bydd angen i

unrhyw broses fod yn amserol, a allwch gadarnhau pa ystyriaeth a roddwyd i roi rhagor o fanylion ar wyneb y Bil neu ei gwneud yn ofynnol gwneud rheoliadau yn hytrach na dim ond caniatáu hynny?

11. Mae adran 40 o'r Bil yn caniatáu i Weinidogion Cymru roi cyfarwyddyd i ysgol sy'n datgymhwysu neu'n addasu unrhyw un o'r gofynion gweithredu a nodir yn adrannau 29 i 32 at ddibenion arbrolfol neu ddatblygiadol. Mae'r Datganiad o Fwriad Polisi yn darparu mai dim ond o dan amgylchiadau prin y caiff ei ddefnyddio.

- a) A allwch ddarparu rhai amgylchiadau enghreifftiol?
- b) A allwch gadarnhau sut y mae'r pŵer hwn yn wahanol i'r pŵer yn adran 50(1) o'r Bil a fyddai hefyd yn caniatáu ar gyfer datgymhwysu neu addasu'r cwricwlwm?

12. Mae adran 50(1) yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru wneud Rheoliadau sy'n datgymhwysu neu'n addasu gofynion gweithredu'r cwricwlwm mewn achosion neu amgylchiadau a bennir yn y rheoliadau. Mae adran 50(2) yn caniatáu i'r Rheoliadau roi disgrisiwn i berson arall ddatgymhwysu neu addasu gofyniad cwricwlwm. Pa fesurau diogelwch yr ydych chi'n rhagweld y byddent ar waith i sicrhau bod y disgrisiwn hwnnw'n cael ei arfer yn iawn?

13. Mae adran 47(6) o'r Bil yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau ynghylch y weithdrefn i'w dilyn a'r terfynau amser priodol ar gyfer apeliadau ynghylch eithriadau dros dro i ddisgyblion unigol. Mae'r Datganiad o Fwriad Polisi yn nodi nad oes gan Lywodraeth Cymru unrhyw fwriad ar hyn o bryd i wneud rheoliadau sy'n ymdrin â gweithdrefn gan fod prosesau eisoes ar waith gan ysgolion. Mae'r Datganiad o Fwriad Polisi hefyd yn nodi bod ystyriaeth, serch hynny, yn cael ei rhoi i ddefnyddio'r pwerau i bennu terfynau amser. O ystyried yr effaith y gallai penderfyniadau o'r fath ei chael ar addysg disgyblion unigol, a allech gadarnhau a roddwyd unrhyw ystyriaeth i bennu terfynau amser ar wyneb y Bil?

14. Mae adran 67(1) o'r Bil yn darparu pŵer eang i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau ynghylch addysgu a dysgu i ddysgwyr sy'n derbyn addysg mewn mwy nag un lleoliad. Mae'r Datganiad o Fwriad Polisi yn rhoi un enghraifft o sut y gellir defnyddio'r pŵer, sef diffinio am y tro cyntaf mewn deddfwriaeth addysg nifer yr oriau yr ystyrir eu bod yn gyfystyr ag addysg amser llawn. Pam mae'r weithdrefn negyddol yn briodol ar gyfer pŵer mor eang a fyddai'n galluogi gwneud newidiadau sylfaenol (e.e. i ystyr addysg amser llawn)?

15. Mae adran 70(1) o'r Bil yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i ddiwygio deddfwriaeth sylfaenol ac is-ddeddfwriaeth pan fo'n angenrheidiol neu'n briodol i alluogi'r fframwaith cwricwlwm newydd i weithredu. Pam mae'r ddarpariaeth hon yn ddarostyngedig i'r weithdrefn negyddol pan fo'n cynnwys pŵer i addasu deddfwriaeth sylfaenol?

16. Mae adran 79(2) o'r Bil yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud gorchmynion sy'n darparu ar gyfer cychwyn darpariaethau penodol yn y Bil. Mae argymhellion blaenorol y Pwyllgor ar y mater hwn ar Filiau eraill wedi awgrymu y dylai'r gorchmynion cychwyn sy'n cynnwys 'darpariaeth ddarfodol, darpariaeth drosiannol neu ddarpariaeth arbed' fod yn ddarostyngedig i'r weithdrefn negyddol. Pa asesiad a wnaed cyn penderfynu na fyddai gorchmynion cychwyn yn ddarostyngedig i unrhyw rai o weithdrefnau'r Senedd?

Asesiadau Effaith

17. Mae'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb a gynhaliwyd (paragraff 9.20 o'r Memorandwm Esboniadol) yn nodi y bydd y cwricwlwm newydd yn cael effaith gadarnhaol o ran nifer o nodweddion gwarchoddedig gan gynnwys anabledd, hil, cyfeiriadedd rhywiol ac aelwydydd incwm isel. Mae paragraff 9.41 o'r Memorandwm hefyd yn nodi na ragwelwyd bod angen Asesiad Effaith Prawfesur Gwledig llawn ar hyn o bryd. Mae paragraff 9.49 o'r Memorandwm, mewn perthynas â'r Asesiad a gynhaliwyd o'r Effaith ar Iechyd, yn dweud y bydd dysgwyr yn cael amrywiaeth o ddysgu sy'n eu cefnogi i ddatblygu a chynnal ymddygiad cadarnhaol sy'n cadarnhau iechyd. Fodd bynnag, mae paragraff 9.50 yn ychwanegu y gallai hyblygrwydd y cwricwlwm newydd arwain at amrywiad yn y ddarpariaeth ar draws gwahanol gymunedau a allai beri risg i rai dysgwyr oherwydd eu cefndir neu eu daearyddiaeth. A allwch egluro sut mae'r pryderon a fynegir ym mharagraff 9.50 o'r Memorandwm yn cyd-fynd â'r datganiadau ym mharagraffau 9.20 a 9.41?

18. Mae paragraff 9.44 o'r Memorandwm yn nodi bod effeithiau posibl y cynnig am gwricwlwm newydd ar y system gyfiawnder wedi eu hystyried.

- a) A gynhaliwyd Asesiad llawn o'r Effaith ar Gyfiawnder cyn cyflwyno'r Bil?
- b) Mae paragraff 9.46 o'r Memorandwm yn nodi bod ffurflen Nodi'r Effaith ar y System Gyfiawnder ar gael a darperir linc i'r ffurflen pan gyflwynir y Bil. Nid yw'n ymddangos bod y ffurflen honno wedi'i chyhoeddi ar wefan Llywodraeth Cymru, ac ni chredwn fod Pwyllgorau'r Senedd wedi ei chael. Pryd fydd y ffurflen ar gael i Aelodau'r Senedd?

Yn gywir

Mick Antoniw AS
Cadeirydd

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg
We welcome correspondence in Welsh or English

